

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem Alešem Korejtkem ve věci

žalobkyně: **S. N.**
zastoupená Mgr. Vojtěchem Rossmanithem, advokátem,
sídlem Mezírka 775/1, 602 00 Brno – Veverčí,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,**
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 10. 2023, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 30. 10. 2023, č. j. X, s e
r u š í a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku nahradit žalobkyni
k rukám jejího zástupce Mgr. Vojtěcha Rossmanitha, advokáta, náklady řízení ve výši
3 146 Kč.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 30. 10. 2023, č. j. X, byly podle
§ 90 odst. 5 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní
řád“), zamítnuty námitky žalobkyně proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení

ze dne 3. 8. 2023, č. j. X, jímž Česká správa sociálního zabezpečení žalobkyni snížila od 22. 8. 2023 výši invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně podle § 56 odst. 1 písm. e) a § 41 odst. 3 zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o důchodovém pojištění“), neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Svitavy (dále též „OSSZ Svitavy“) ze dne 6. 3. 2023 i podle posudku České správy sociálního zabezpečení ze dne 13. 10. 2023 je žalobkyně invalidní pro invaliditu druhého stupně. Míra poklesu její pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla žalovanou stanovena na 50 %, přičemž posudkoví lékaři dospěli k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII (postižení svalové a kosterní soustavy), oddíle E (dorzopatie a spondylopatie), položce 1c (bolestivý syndrom páteře včetně stavů po operaci – se středně těžkým funkčním postižením) přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity, ve znění pozdějších předpisů (dále též „vyhláška č. 359/2009 Sb.“).

2. Žalobkyně se včasnou žalobou domáhala soudního přezkumu rozhodnutí uvedeného ve výroku I tohoto rozsudku, přičemž namítala, že žalobou napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť z jeho odůvodnění nelze seznat, z jakých konkrétních důvodů došlo ke změně stupně invalidity, resp. proč již žalovaná nepovažuje za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII, odd. A, položce 1d vyhlášky č. 359/2009 Sb. (osteoartróza) jako při posledním posouzení zdravotního stavu žalobkyně dne 29. 1. 2021 (v námitkovém řízení), kdy byla shledána invalidní pro invaliditu třetího stupně. Žalobkyně přitom jak v námitkách proti prvostupňovému rozhodnutí, tak ve vyjádření k podkladům pro rozhodnutí poukazovala na to, že posuzující lékaři v posudcích přesvědčivě nevysvětlili, proč v minulosti přijaté posudkové závěry týkající se jejího zdravotního stavu neobstojí, resp. proč již není invalidní pro invaliditu třetího stupně, když nedošlo k zlepšení jejího zdravotního stavu. Na tyto námitky však nebylo žalovanou adekvátně reagováno. Žalobou napadené rozhodnutí by tak mělo být zrušeno a věc by měla být žalované vrácena k dalšímu řízení.
3. Žalovaná ve vyjádření k žalobě setrvala na závěrech obsažených v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, a proto není nezbytné tyto závěry reprodukovat. Nadto, jak mnohokrát uvedl Nejvyšší správní soud (viz např. rozsudky ze dne 15. 1. 2021, č. j. 7 Ads 435/2019–34, bod 10, ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 As 71/2018 – 31, bod 34, ze dne 31. 10. 2019, č. j. 7 As 303/2019 – 49, bod 15, ze dne 29. 3. 2016, č. j. 5 As 74/2015 – 56, ze dne 25. 11. 2015, č. j. 2 Afs 174/2015 – 45), „je to žalobce, kdo určuje rozsah a meze přezkumu napadeného rozhodnutí v podobě žalobních bodů“ a „správní soud je tak povinen vypořádat se pouze s žalobní argumentací“. Pokud správní rozhodnutí z určitého důvodu nedosahuje požadované kvality, aby obstálo v soudním přezkumu, nemůže tyto nedostatky zhojit správní orgán ani dodatečným vyjádřením k žalobě či ke kasační stížnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, č. j. 1 A 629/2002–25, č. 73/2004 Sb. NSS, či rozsudek téhož soudu ze dne 27. 10. 2003, č. j. 2 A 552/2002 – 25, popř. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015 – 27, bod 49).

4. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí [příčemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.)], a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. V projednávané věci jde o nárok na dávku důchodového pojištění, jejíž přiznání či další trvání je podmíněno dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou. Stěžejním podkladem pro rozhodnutí správních orgánů je tedy lékařský posudek, a proto je na něj kladen požadavek úplnosti a přesvědčivosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009–53). Tento požadavek vychází z premisy, že odborné závěry, které jsou v posudcích vysloveny, nemohou být přezkoumávány ze strany správních orgánů či soudů, neboť ty k takovému posouzení nedisponují potřebnými znalostmi (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 3 Ads 129/2014–24). V řízeních o žalobách proti rozhodnutím, jež jsou založeny na zmíněných posudcích, proto správní soudy podrobují jednotlivé posudky testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013–34, ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014–37, ze dne 26. 3. 2015, č. j. 4 Ads 263/2014–60, anebo ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 217/2014–23).
6. Žalobkyně namítala, že je od září roku 2020 dle posudku ze dne 29. 1. 2021 invalidní pro invaliditu třetího stupně, její zdravotní stav se od té doby nezlepšil, přesto správní orgány nyní dospěly k závěru, že je invalidní „pouze“ pro invaliditu druhého stupně, aniž by řádně zdůvodnily změnu stupně invalidity. Důvod změny (snížení) stupně invalidity není přesvědčivě vysvětlen ani v lékařských posudcích, z nichž správní orgány vycházely. Tato námitka je důvodná. Jak zdůraznil Nejvyšší správní soud např. v odůvodnění rozsudku ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Ads 23/2018–37 (bod 24), *„důvody pro snížení již přiznaného stupně invalidity je třeba přesvědčivě a úplně popsat v posudku zdravotního stavu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2012, č. j. 6 Ads 97/2012–28). Podle konstantní judikatury správních soudů existují tři okruhy příčin, jež mohou vést k přesvědčivému odůvodnění zániku nebo snížení stupně dříve přiznané invalidity – posudkově významné zlepšení zdravotního stavu, stabilizace zdravotního stavu spojená s adaptací například na poutavou situaci a dřívější posudkové nadhodnocení zdravotního stavu, tedy tzv. posudkový omyl (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. července 2003, č. j. 4 Ads 19/2003–48). Pro přesvědčivost posudkových závěrů je přitom nezbytné, aby v posudku uváděný důvod zániku nebo změny stupně invalidity byl zcela konkrétně a jednoznačně vysvětlen, neboť jen tak může soud získat potřebný skutkový základ pro správné posouzení věci“*. Obdobně v odůvodnění rozsudku ze dne 30. 3. 2017, č. j. 1 Ads 152/2016–46 (bod 30), Nejvyšší správní soud uvedl, že *„v případě, kdy je předmětem řízení odnětí invalidního důchodu, musí posudková komise také jednoznačně a přesvědčivě vysvětlit, proč příjemce dávky již nesplňuje podmínky, na základě, kterých mu byla dávka přiznána. Tedy zejména zdůvodnit, v čem spočívá zlepšení nebo stabilizace zdravotního stavu pojištěnce při porovnání s obdobím, kdy odnímaná dávka byla přiznána, případně zda odnímaná dávka nebyla přiznána na základě posudkového omylu“* (shodně viz např. i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2014, č. j. 10 Ads 115/2014–39, bod 18, ze dne 19. 4. 2012, č. j. 4 Ads 50/2012–22, či ze dne 26. 9. 2008, č. j. 6 Ads 31/2007–69).
7. I ze samotného odůvodnění správního rozhodnutí samozřejmě musí být zřejmé, z jakého důvodu je v minulosti přiznaná dávka odnímaná či z jakého důvodu dochází ke snížení již přiznaného stupně invalidity. V rozsudku ze dne 28. 5. 2009, č. j. 4 Ads 14/2009–37, Nejvyšší

správní soud vyslovil, že „rozhoduje-li správní orgán o odnětí určité dávky, musí v odůvodnění svého rozhodnutí jednoznačně vysvětlit, proč příjemce dávky již nesplňuje podmínky, na základě, kterých mu byla dávka přiznána“.

8. Lékař v námitkovém řízení pouze konstatoval, že „pokles pracovní schopnosti nebyl posuzován podle kapitoly XIII/odd. A – osteoartróza, neboť nejvýznamnější potíže posuzované jsou páteřní, nikoliv z postižení nosných kloubů či kloubů horních končetin“, nijak se však nevyjádřil k závěrům posudku ze dne 21. 9. 2021, zn. LPS/2020/746-NR-JHM_CSSZ, dle kterého „se z posudkového hlediska jedná o osteoartrótické postižení – kapitola XIII, oddíl A, funkčně již těžší postižení dvou a více nosných kloubů /ale i drobných kloubů nohou“. Konstatování lékaře posuzujícího zdravotní stav žalobkyně v námitkovém řízení bez dalšího převzala i žalovaná. Nebylo tedy vůbec (natož „jednoznačně a přesvědčivě“, jak požaduje Nejvyšší správní soud) vysvětleno, z jakého důvodu podrobně odůvodněné odborné závěry obsažené v posudku ze dne 21. 9. 2021, zn. LPS/2020/746-NR-JHM_CSSZ, dle kterého je žalobkyně invalidní pro invaliditu třetího stupně a „z posudkového hlediska se jedná o osteoartrótické postižení funkčně již těžší“, nejsou správné. Pokud totiž posuzující lékaři, z jejichž posudků vyšla při rozhodování žalovaná, chtěli naznačit, že k přiznání III. stupně invalidity došlo v minulosti v důsledku posudkového omylu, měli to v posudcích výslovně uvést a následně, jak vyžaduje soudní praxe (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2014, č. j. 9 Ads 51/2014–27, bod 21), přesvědčivě zdůvodnit, v čem by tento omyl měl spočívat, resp. z jakých konkrétních důvodů nemohou dřívější posudkové závěry obstát. To se však nestalo, žalovaná neúplně, resp. nepřezkoumatelné závěry posuzujících lékařů akceptovala, čímž i své rozhodnutí zatížila vadou.
9. Soud tedy shrnuje, že žalobou napadené rozhodnutí bylo závislé především na odborném lékařském posouzení. Posudky posuzujících lékařů však vykazovaly vady zahrnující jejich nepřezkoumatelnost (nebylo přesvědčivě zdůvodněno, proč podrobně odůvodněné odborné závěry obsažené v posudku ze dne 21. 9. 2021, zn. LPS/2020/746-NR-JHM_CSSZ, dle kterého je žalobkyně invalidní pro invaliditu třetího stupně a „z posudkového hlediska se jedná o osteoartrótické postižení funkčně již těžší“, nejsou správné), přičemž tento nedostatek žalovaná neodstranila (vyžádáním doplnění posudku), čímž se i její rozhodnutí stalo nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů (viz obdobně např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 50/2009-63, a ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53). Soud proto bez jednání žalobou napadené rozhodnutí zrušil [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (výrok I). V dalším řízení žalovaná řádně své rozhodnutí odůvodní, zejména uvede konkrétní důvod změny stupně invalidity (pokud jím bude předchozí posudkový omyl, žalovaná vysvětlí, v čem tento omyl měl spočívat), přičemž zohlední též odborné závěry obsažené v posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 16. 8. 2024, zn. SZ/2024/304-HK-25. Právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení žalovaná vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
10. O náhradě nákladů řízení rozhodl (výrok II) soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. a procesně neúspěšné žalované uložil povinnost nahradit procesně úspěšné žalobkyni náklady řízení tvořené
 - a) odměnou advokáta za 2 úkony právní služby [převzetí a příprava zastoupení, písemné podání ve věci samé – žaloba] dle § 7 bodu 3. ve spojení s § 9 odst. 2 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 2 000 Kč (2 x 1 000 Kč),

- b) paušální náhradou hotových výdajů advokáta (dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.) spojených se 2 úkony právní služby (2 x 300 Kč),
- c) daní z přidané hodnoty (21 %) ve výši 546 Kč, neboť advokát žalobkyně je plátcem této daně (§ 57 odst. 2 s. ř. s.).

Celkem 3.146 Kč.

11. Platební místo („k rukám zástupce žalobkyně“) bylo určeno v souladu s § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s., přiměřená lhůta k splnění povinnosti uložené výrokem II pak v souladu s § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s 64 s. ř. s.

Poučení:

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 25. září 2024

Aleš Korejtko v. r.
samosoudce